ՔՍԱՆԵՒՀԻՆԳԵՐՈՐԴ—ՏԱՐԻ—ԹԻՒ—1816—ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ—13—ԱՊՐԻԼ—Ն. Տ.—25—ԱՊՐԻԼ—1876

ՊԱՅՄԱՆՔ

Տարեկան գին ի Կ. Պօլիս 8 Մէճ.
» Գաւառաց » 10 Մէճ.
Վեցամսեայ ի Պօլիս » 4 Մէճ.
» Գաւառաց » 5 Մէճ.
Յայտարարութիւնք թերթի գին 60 փարա ...

ՄԱՍԻՍ

ԼՐԱԳԻՐ

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Դուրս գալած լրագրոց ետ չեն դառնար ...
Լրագրոյս վերաբերեալ նամակ ... —Տօրէնին պարոն ... Ղալաթիա Մանուքճեան Ճատտէսի թիւ 198, Նօրօ խան. Մասիսի գրասենակը։
Յանձնուած ձեռագիր չդարձուիր ...

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 13 ԱՊՐԻԼ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Պատերազմի նշանները օր քան զօր կը բազմանան, և խաղաղութեան պահպանութեան տկար յոյսերը ցրել կ'սկսին։ Անտրասի կոմսին անցեալ դեկտ. 30ի հաշտարար ծանուցագրին հետևեալ խօսքերն իրականութիւն կըլլան. «Ձմեռը պատերազմը դադրեցուց, կըսէր, բայց պատերազմը գարնան հետ պիտի վերածնի։ Քրիստոնեայներն (Հերսէքի և Պօսնիոյ քրիստոնեայներն ըսել կուզէ) ընդհանրապէս կը կարծեն թէ յառաջիկայ գարնան իրենց հետ նոր տարերք ալ (Պուլղարիա Կիրիտ եայլն) պիտի միանան։» Այս խօսքերը թէև տակաւին Պուլղարաց և Կրետացւոց նկատմամբ կատարելապէս ճշմարիտ ալ չըլլան, եղելութիւնները կը ցուցնեն որ այն տեղերն ալ զգուշութեան ու պահպանութեան կը կարօտին՝ բոցին ծաւալումն արգիլելու համար։ Բայց գարնան հետ ապստամբութեան վերածնիլը դժբաղդաբար խիստ ճշմարիտ է, և եթէ աւելցած տարերք միայն Սերվիա և Գարատաղ ալ լինին, դարձեալ մեծ բան է։ Պօլիբիոս հռոմայեցի պատմագիրն իրաւամբ կըսէ թէ պատերազմը չնչին պատճառաւ մը կ'սկսի, բայց իրական և բուն պատճառները վաղուց 'ի վեր կան և կը ներգործեն»։ Այս խորհրդածութիւնը կրնայ բացատրել ամեն պատերազմաց ծագումն, այնպէս որ եթէ ներկայ ապստամբութեան պատճառներն, և տէրութեանց իրարու նկատմամբ ունեցած դիրքը քննելու լինինք, եզրակացնել հարկ կըլլայ թէ միայն փոքրիկ կայծ մը բաւ է վառօդը բռնկցնելու։ Մեր և ամենուն ալ փափաքն է որ այս առիթը չգայ, բայց քանի որ ապստամբութիւնը կը շարունակի, կրնայ փոքրիկ պատճառ մ'ալ իրաց վիճակը ծանրացնել։

Կայսերական կառավարութիւնն ալ այս վիճակին գիտակցութիւնն ունի, և այս օրերս նախարարաց խորհուրդներն իրարու կը յաջորդեն, որոցմէ կարևոր որոշումներ կ'սպասուին։ Արդէն, ինչպէս կըսուի, անցեալ հինգշաբթի իրիկուն արտաքոյ կարգի պատերազմական խորհրդի մը մէջ որոշուած է, ապստամբեալ գաւառաց մէջ զինուորական գործողութիւններն ընդարձակել։ Շքօտրա այս գործողութեանց կեդրոն պիտի ըլլայ եղեր, ուր պատերազմական գործոց նախարարութիւնը բազմաթիւ զօրք և մթերք պիտի լցունէ, որովհետև Գարատաղ՝ որ հիւսիսի կողմէն գրեթէ անմատչելի է, հարաւային՝ այն է Շքօտրայի կողմէն դիւրաւ կրնայ հարուածիլ, և եթէ ապստամբաց օգնութիւն տալէ ետ չկենայ, այն ատեն Շքօտրայէն կայսերական զօրքը Գարատաղ պիտի մտնեն։ Կըսուի նաև թէ պատերազմական գործոց նախարար Տէրվիշ փաշան ալ Սէրասքեր—Էքրէմի պաշտօնով անձամբ Շքօտրայի բանակին գլուխը պիտի անցնի։ Պօսնիոյ մէջ ալ 18 էն մինչև 60 տարեկան տաճիկներն 'ի զէն պիտի հրաւիրուին, որով կը կարծուի թէ 70000ի չափ պատերազմող պիտի աւելնայ։

Այս որոշումները ներկայ վիճակին համաձայն են։ Մուխթար փաշան Զատկի տօնին առթիւ ապստամբներն անպատրաստ գտնելու յուսով Նիքսիչի ամրոցը պաշարումէ ազատելու փորձ փորձեց. բայց Գարատաղցիներու բազմութիւն մը բոլոր անցքերը բռնած էին, և երկար ու սաստիկ պատերազմէ մ'ետև, որոյ մէջ Օսմանեան զօրքը մեծ քաջութեամբ կռուեցան, Մուխթար փաշան չկրցաւ մինչև Նիքսիչ յառաջանալ, և ետ քաշուեցաւ։ Այս դէպքէն ապստամբք անշուշտ աւելի պիտի քաջալերուին, որով քանի մը շաբաթ առաջ մօտալուտ կարծեցեալ խաղաղութիւնը նորէն կը հեռանայ։ Ըստ մի Բ. Դուռն ոչ ևս կրնայ խաղաղութեան և պատերազմի մէջ երերիլ, որ մինչև ցարդ աւելի վնասակար եղաւ քան թէ օգտակար։ Քանի որ ապստամբաց պայմաններն ընդունիլ և ամեն զիջողութիւն յանձն առնլով զանոնք գոհ ընել անհնարին է, ազդու միջոցներէ զատ ուրիշ ճար չը մնար։ Երկարաձգումը տէրութեան զինուորական և նիւթական զօրութիւնն 'ի զուր կը վատնէ։ Աւստրիոյ խորհուրդներն, ենթադրելով թէ անկեղծ էին, ապարդիւն և ամուլ բանակցութիւններով ժամանակ անցունելու պատճառ եղան, և Բ. Դուռն իրաւունք կունենայ այսու հետև բանակցութեանց վրայ յոյս չդնելով, զինուորական գործողութեանց ոյժ տալու։ Իսկ Աւստրիա, եթէ իրօք խաղաղութիւն կուզէ, պէտք է իւր սահմանագլուխները խստիւ պահպանէ, և չթողու որ ապստամբք զանոնք մերթ իրենց յարձակման ասպարէզ, և մերթ ալ՝ երբ նեղը մնան՝ ապաստանարան ընեն։

Տէրութեանց յարաբերութեան Ներսուն գալով, պաշտօնական թերթերը Ռուսիոյ և Աւստրիոյ համաձայնութիւնը վրդովող զրոյցներն հերքելու մեծ փոյթ մ'ունին։ Այս կարգէն էր Գաղմատիոյ կառավարչին ապստամբաց գլուխներուն հետ ըրած բանակցութեանց մէջ որպէս թէ Ռուսիոյ դէմ ըրած ծանր ակնարկութիւնները, զորս Ռուս լրագրի մը թղթակիցն խիստ հերքած էր։ Բայց Բիգրպուրկի պաշտօնական թերթը չուզեց հաւատ ընծայել անոնց, և իբր այս յօդուածն ալ գոհունակութեամբ օրինակուեցաւ Վիէննայի պաշտօնական թերթին մէջ։ Փարիզի լրագիրներէն մին ալ որպէս թէ 1870 ին Վիէննայի Օսմանեան դեսպան Հալիլ պէյին ձեռք անցուցած և Ալի փաշային հաղորդած քանի մը գաղտնի հեռագրութիւնը հրատարակեց, որոց մին Վիէննայի Ռուսական դեսպանը Ռագուզայի հիւպատոսին ղրկած է եղեր, միւսն ալ անկէ առած պատասխանն է։ Այս երկու հեռագիրք ալ Օսմանեան հպատակ Սլավներուն մէջ ապստամբութիւն մը հանելու համար եղած պատրաստութիւններն և Ռուսիոյ ձեռնտուութիւնը կը հաստատեն։ Բայց Ռուս լրագիրք այս հեռագրերը խարդախեալ, և Ռուսիոյ ու Աւստրիոյ մէջ դժտութիւն ձգելու նպատակաւ Լեհացիներու կողմանէ շինուած կը հրատարակեն։ «Միակն երկու տէրութեանց բարեկամութիւնը, կ'ըսէ Նոռ լրագիրը, շատ բարձր է այսպիսի մեքենայութիւններէ, որք զայն աւելի սերտ կապերով կը հաստատեն, և երկու կառավարութեանց կը ցուցնեն թէ Եւրոպիոյ խաղաղութեան ու անդորրութեան թշնամիներն ինչ ճիգեր կը թափեն վրդովմունք յարուցանելու համար։» Չենք հասկնար թէ երկու շինծու ձեռագրեր, եթէ իրօք այնպէս են, ինչպէս կըսեն՝ Եւրոպիոյ խաղաղութիւնն և երկու տէրութեանց համաձայնութիւնը վրդովել, եթէ ուրիշ իրական պատճառներ չկան։ Ձանձրոյթ կը պատճառէ շարունակ կարդալ կէս պաշտօնական թերթերու մէջ Եւրոպիոյ խաղաղութիւնը, հաւատարմութիւնը, տէրութեանց համաձայնութիւնը, հաշտարար ջանքերը, երեք կայսերաց միաբանութիւնը ևն ևն խօսքերը միշտ յեղյեղուած, մինչդեռ քիչ ժամանակէն տարի մը կ'ըլլայ որ Թուրքիոյ հիւսիսային գաւառաց մէջ արիւն կը վազէ, հասարակաց հարստութիւնն արժեթուղթերու գնոյն հետ ձիւնի պէս կը հալի, և տագնապալից վիճակ մ'որ ոչ պատերազմ է, ո՛չ ալ խաղաղութիւն, միտքերը կը տանջէ։ Աւելի լաւ վախճան մը պիտի ունենայ, և ժամէ որ վախճանին օր մ'առաջ մօտենանք։

Անգղիական Թայմզ լրագիրը ճշմարտութեան աւելի մօտ է՝ երբ Սերվիոյ ու Գարատաղի խառնակ դրից վրայ խօսելով կըսէ. «Սերվիոյ յուզմունքն զատ, որ կրնայ Զաբրին մէկ մասնանիշը թուլացնել, ապստամբեալ գաւառաց մէջ նոր և մեծկակ հրամանատարներու ներկայութիւնը կը ծանուցուի։» Ապստամբաց աւստրիացի կուսակցըները սահմանագլուխն ամեն կողմէն Պօսնիա կանցնին, և թէ՛ նոյն ժողովրդոյ մէջ տեւելութիւնն այնչափ ուժգին է, որ խաղաղութիւնը գրեթէ անկարելի է։ Կըսուի թէ Պօսնիոյ ապստամբք անլուր ոճիրներ կը գործեն խոյանից վրայ, ինչպէս նաև այն քրիստոնէից, որք չեն ուզեր իրենց հետ միանալ։ Պատերազմին ներկայ վիճակն ահա այս է, գարունն ալ, ինչպէս արդէն բացինք, ապստամբութիւնը կը զօրացնէ, և Ռուս լրագրոց մէկ մասին լեզուն ապստամբաց քաջալերիչ է։ Բոլոր այս ազդեցութեանց պատճառաւ ապստամբութեան գտած այժմ խիստ դժուարին կընէ անոր 'ի մօտոյ անհետացումը։

Արևելքի այս շփոթ վիճակին մէջ Արևմտեան Եւրոպիոյ քաղաքական լուրերը գրեթէ կը նսեմանան։ Անշուշտ ընթերցողք ալ իրաւունք կուտան մեզ եթէ մեր բոլոր ուշադրութիւնն օրուան հրալից խնդրոյն նուիրենք։

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Փարիզ 21 ապրիլ.

1878 ին բացուելիք տիեզերական արուեստահանդէսին յանձնաժողովը Շանտը Մարսի և Թրօքատէրոյի դաշտավայրն ընտրեց։

Անգղիոյ թագուհին այսօր առաւօտուն Լամվէրթէն անցաւ և այս իրիկուն Շէրպուրէն շոգենաւ նստելով Անգղիա վերադարձաւ։

Վիէննա 22 ապրիլ.

Տիկին Վօկէ մեռաւ։ Այս մահն ընդհանուր կսկիծ պատճառեց։

Լոնտրա 22 ապրիլ.

Թագուհին Լոնտրա վերադարձաւ իւր ուղևորութենէն։

Կլասքով 22 ապրիլ.

Քաղաքին գլխաւոր ծառուղիներն այրեցան։ Վնասուածները դեռ կայծին։

Փարիզ 22 ապրիլ.

Օրէանի և Պօլիտա ՍէնԹ—Ճէրմէնի ծառուղեաց շինութիւնն աւարտելու համար 120 միլիոն փրանքի քաղաքային փոխառութիւն մ'ընելու խօսք կայ։

Աթէնք 22 ապրիլ.

Թագաւորն այսօր շոգենաւ նստելով ճանբայ ելաւ՝ Խալկիս, Գաղղիա և անտի Քօբէնհակ երթալու դիտաւորութեամբ։

Սէվիլ 22 ապրիլ.

Կալէսի իշխանն հոս հասաւ, և հանդէսներ պատրաստուեցան 'ի պատիւ իրեն։

Պէրլին 22 ապրիլ.

Լոնտրայի Ռուսական դեսպան Շուվալօֆ կոմսն երէկ հոս եկաւ։

Գահիրէ 22 ապրիլ.

Սըր Ռիվսոնի ելմտական վերակացութեան ծրագրերը՝ Խտիվէն ընդունելով անմիջապէս Լոնտրա ղրկուեցան։

Փարիզ 24 ապրիլ

Ամեն կողմէ խաղաղական հաւաստիք կը ստանուին։

Պրիւսէլ 24 ապրիլ

Գ. Վասէլիֆգի կը յայտնէ Նօռ Լոյդ-ին մէջ թէ Ռուսիա բնաւ պաշտօն յանձնած չէ իրեն Հէրսէքի ապստամբաց քով։ Միայն թէ ինք իւր կողմէ յորդոր կարդացեր է յանուն Կորչաքոֆ իշխանին, որպէս զի խոստացեալ բարենորոգմունքն ընդունին։

Գահիրէ 24 ապրիլ

Եգիպտական զօրքն Հապէշստանէն ետ կը դառնան։

Լոնտրա 24 ապրիլ

Օսմ. Քոնս.		12 3/16
Փոխ	1865	14 1/2
»	1869	13 1/2
»	1871	19 3/4
»	1872	22
«	1873	13 3/8
Եգիպտ.		42 7/8
Անգլ. Քոնս.		94 7/16

Լիվերփուլ 24 ապրիլ

Բամպակ Միտլինկ—Օրլէան	6 5/8
» Ֆայր Տօլէրան	4 5/8—

Ծախուած 10000 հակ։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կայսերական Հրամանաւ՝

Պետական խորհրդոյ անդամ Սապիտ պէյ Մեծ-Եպարքոսի Միւսթեշար անուանեցաւ փոխանակ Րէֆիգ պէյին՝ որ Պետական խորհրդոյ անդամ անուանեցաւ։

Տարի Շուրայի անդամ Ֆէրիգ Շէվքէթ փաշան Շքօտրա գումարուելիք զօրաց հրամանատար անուանեցաւ, և քանի մ'օրէն Շքօտրա պիտի երթայ զօրաց հետ։

Զայեան Սահիպան էֆէնտին արտաքին գործոց նախարարութեան արձանագրութեանց դիւանին գըլուխ անուանեցաւ փոխանակ հանգուցեալ Նաշիր էֆէնտիին, և այս առթիւ երկրորդ կարգի պաշտօնատարութեան աստիճան տրուեցաւ իրեն։

Հէրսէքէն եկած վերջին լուրերը կը ծանուցանեն թէ վսեմ. Ահմէտ Մուխթար փաշան՝ իւր զօրագունդը տասը նոր վաշտերով ստուարացուցած միրատին Նիքսիչի վրայ քալեր է, որպէս զի պաշար մտցնէ հոն։

Ամսոյս 8/20ին Նիքսիչ մօտ սաստիկ կռուի մը բռնուեր է ապստամբաց հետ և զանոնք 'ի փախուստ դարձուցեր է։ Բայց ապստամբաց բազմաթիւ հրոսախումբեր ճամբաները կը բռնեն և կայսերական զօրաց անցնելուն կընդդիմանան. սակայն և այնպէս յոյս կայ որ Նիքսիչի նպարաւորման լուրն այսօր վաղը կը հասնի Բ. Դուռը։

Հէրսէքէն վսեմ էֆէնտի լուր տուաւ հեռագրով թէ Դալմատիոյ կառավարիչ Ռօտիչ զօրավարը Դալմատիա ապաստանեալ բոլոր Հէրսէքցւոց հրաւէր կարդացեր է որ Հէրսէք վերադառնալով հնազանդին Օսմանեան իշխանութեանց։

Կըսուի թէ Օսմանեան Պանքան վերստին վճարել սկսեր է յունվարի կտրօնները։

Կայսերական Սուլթանիէ շոգենաւն՝ որ արքունի նաւարանին աւազանը քաշուելով նորոգուած էր, այս առաւօտ նաւարանի ծովէն դուրս ելած ժամանակ Գարադեղի երկու կամուրջներուն զարնուելով, փայտէ կամուրջին մէկ եզրն, իսկ երկաթէ կամուրջին տասն կանգունէն աւելի տարածութեամբ մասը խորտակեց, և լաստանաւերէն մին ալ կիսովչափ ընկղմեց։ Այս պատճառաւ Սուլթանիէ շոգենաւն ալ բաւական վնասուելով՝ հաւանականաբար վերստին նաւարանը պիտի քաշուի 'ի նորոգութիւն։

Այս աւուր Լա Թիւրքի մէջ հետեւեալը կը կարդանք։

«Կը պատմեն մեզ թէ Նիշի Օսմանեան իշխանութիւնք ստուգած են որ քաղաքին հեռագրատան գործակալներէն երկուքը, Գասըմ էֆէնտի անուն տաճիկ մ'և Շահին էֆէնտի անուն հայազգի մը, իրենց պաշտօնին մէջ դաւաճանութիւն կընէին, կայսերական զօրաց շարժմանց վերաբերեալ կամ Բ. Դրան հրահանգները պարունակող պաշտօնական հեռագրերը որ Նիշի ճամբով Պօսնասէրայ կըղրկուէին, Ալէքսինաչի սերվիական կայանին հաղորդելով։

«Շահին՝ որ Սերվիաց լեզուն լաւ գիտէր, Նիշ գտնուող Սերվիացւոց հետ յաճախ տեսակցելուն պատճառաւ կասկած տուեր է Նիշի զօրաց հրամանատար Ահմէտ Էյուպ փաշային, և իւր տանը մէջ խուզարկութիւն ըլլալով, այլ և այլ կասկածելի թուղթեր, 600 քըրմից ոսկի գումար մը, և ուրիշ թուղթ մը գըտնուեր է, որով Սերվիացի բարձրաստիճան պաշտօնատար մը կը խոստանար 2000 քըրմից ևս վճարել Շահինին։ Գասըմ էֆէնտիի բնակարանն ալ խուզարկուելով 300 քըրմից և վերոյիշեալ թուղթին նման խոստմնագիր մ'ալ հանկէ գտնուեր է։

«Դժբաղդաբար կառավարութիւնն յանցաւորներէն մին միայն ձեռք ձգած է, այն է Գասըմ էֆէնտին, որ անցեալ շաբթու Կ. Պօլիս բերուեր է, իսկ Շահին՝ դաւաճանութիւնն երեւան ելած գիշերը յաջողեր է փախչիլ և սահմանագլուխն անցնելով Սերվիա ապաստանիլ։

Շաբաթ օրը՝ արտաքին գործոց նախարար վսեմ. Րաշիտ փաշան, ելեւմտից նախարար վսեմ. Ղալիպ փաշան, արտաքին գործոց Միւսթեշար վսեմ. Ցարութիւն էֆէնտի Տատեան, Օսմանեան Պանքային տնօրէն Պ. Ֆօսթէր և Օսմանեան արժեթուղթ ունեցող ստարազգեաց փոխանորդները վերստին խորհուրդ մ'ըրին ընդ նախագահութեամբ Մեծ—Եպարքոսին։

Մայրաքաղաքիս Գերմանական դեսպան Պարոն տը Վէրթէր այս իրիկուն կոչունք մը կուտայ 'ի պատիւ Պէրլինի Օսմանեան նորընտիր դեսպան վսեմ. Էտհէմ փաշային։ Սոյն կոչունքին հրաւիրեալ են՝ արտաքին գործոց վսեմ. նախարարէն զատ և Միւսթեշար վսեմ. Ցարութիւն էֆէնտի Տատեան և այլ քանի մը բարձրաստիճան պաշտօնատարք։

Լա Թիւրքի լրագիրը կը ծանուցանէ թէ Ռուսաց վեհ. Ալէքսանդր կայսրը Զատիկ տօնին առթիւ Ալէքսանդր Նեվսքիի ականակուռ պատուանշանը ղրկեր է մայրաքաղաքիս Ռուսական դեսպան Իկնաթիէֆ զօրավարին։

Ռոտոսթօյի հայ երիտասարդ մը, որ Կ. Պոլսոյ Պալըգ բազարը սեղանաւորութիւն կընէր, ուրբաթ իրիկուն ժամը կէսին միջոցները Կէտիկ փաշայի դըռւ խը դանակով զարնուեցաւ մեռաւ։ Կըսեն թէ զարնողն իւր վնասած մէկ սպասաւորն է եղեր, և կիրակի օրը բռնուեր է։

Վիեննայի Մխիթարեան միաբանութեան աբբահայր Գեր. Գէորգ արք. եպիսկոպոս Հիւրմիւզեան, մարտ 31ին (Աւագ չորեքշաբթի) վախճաներ է 'ի հասակի 78 ամաց։

Վիէննայէն ապրիլ 4/16 թուով գրուած նամակ մը կը ծանուցանէ թէ անուանի Պարոն Սիմօն Սինա մեծահարուստ յոյն սեղանաւորն առ ջի օրը վախճաներ է 67 տարեկան հասակի մէջ՝ առանց արու զաւակ մ'ունենալու։

Նիւ—Եօրքէն եկած հեռագիր մ'ալ Պ. Ալէքս. Սթիւըրթ մեծահարուստ վաճառականին մահը կը ծանուցանէ։ Պ. Սթիւըրթ աղքատ միճակէ յառաջ եկած է։ Իր հարըստութեան որքանութիւնը դժուարին է հաշուել. միայն իր վաճառատան հարստութիւնն 80 միլիոն տոլար (400 միլիոն ֆրանք) կը հաշուեն։ Պ. Սթիւըրթ 74 տարու էր և զաւակ չունէր, հետեւաբար իր ամբաւ հարըստութիւնն իւր կնոջն և բարեգործական հաստատութեանց կը թողու։

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ ԳԻՒՂԱԿԱՆ ՀԱՄԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆՑ

Բ. Դուռը գիւղական վարչութեանց վրայ նոր օրէնք մը հրատարակեց որ գաւառաց ընդհանուր վարչութեան վերաբերեալ օրինաց նախկին տրամադրութիւններէն մի քանին աւելի ապառնի կերպիւ կը բարեփոխէ, այնպէս որ գեղերու վարչութիւնը բնակչաց ձեռքը կանցնի։

Մէն մի գիւղ կամ քանի մի գիւղեր ու ագարակներ՝ որք առ նուազն 200 բնակիչ ունին, գիւղական համարակութիւն մը (Նահիէ) պիտի կազմեն, որ ամենէն մօտակայ նահանգէն (Գազա) կախում պիտի ունենայ։

Գիւղական համարակութիւնն եթէ մէկ գիւղէ կը բաղկանայ, նոյն գիւղին, իսկ եթէ քանի մը գիւղերէ կը բաղկանայ, գլխաւորին անունովը կը կոչուի, և իւր վարչութեան համար Միւտիր մը կունենայ խորհրդական ժողովոյ կամ խորհրդոյ մը հետ։

Խորհուրդը 4էն 8 անդամներէ և մէկ քարտուղարէ կը բաղկանայ։ Անդամներէն մին օժանդակի (Մուավին) պաշտօն կը կատարէ և Միւտիրին բացակայութեան ժամանակ անոր գործը կը տեսնէ։ Նահէց զատ մէն մի գիւղ բառ առանձին Մուխթար կամ գիւղապետ մը կունենայ։ Խառն այսինքն թուրք և քրիստոնեայ բնակիչ ունեցող գիւղերն երկու զատ Մուխթար կընտրեն։ Միւտիրը, Մուավինն և խորհրդական անդամները թոշակաւոր չեն. սակայն Միւտիրն ու քարտուղարն իրենց ծախուց համար պատշաճ փոխարինութիւն մը կ'առնեն, որոյ գումարը կառավարութիւնը պիտի որոշէ և գիւղին բնակիչներէն հաւաքելու նշանակին ալ պիտի կանոնադրէ։

Այս պաշտօնատարները գիւղին բընակիչներէն պիտի ընտրուին, և ընտրըւելու համար պէտք է 30 տարու ըլլան, տարին գոնէ 100 ղրշ տուրք վճարեն և անուանարկիչ դատապարտութիւն մ'երբէք կրած չըլլան։

Միւտիրն այս պայմաններէն զատ՝ նաև կարդալ գրել պէտք է գիտնայ։ Իմամները, քահանաներն և դպրոցաց վարժապետներն և այն ամեն բնակիչք՝ որք կառավարական պաշտօնի կամ ծառայութեան մէջ են, չեն կրնար Միւտիր ընտրուիլ։ Քրիստոնեայ գեղերուն Միւտիրն ու խորհրդականները քրիստոնեայ պիտի ըլլան, խառն բնակիչ ունեցող գեղերու խորհրդականաց կէսը թուրք և կէսը քրիստոնեայ պիտի ըլլան, իսկ Միւտիրը թուով աւելի եղող համարակութեան մէջէն պիտի ընտրուի, Մուավինն ալ միւս համարակութեան մէջէն։

Միւտիրն ու խորհրդականները գեղին բնակչաց ընդհանուր ժողովէն պիտի ընտրուին։ Առաջ ընտրուելէ ետև նոյն օրը Մուավինը պիտի ընտրեն ձայնից առաւելութեամբ։

Միւտիրներն երկու տարին անգամ մը պիտի փոխուին. խորհրդականները տարուէ տարի կէս առ կէս, և վերընտրելի են։ Մուխթարն ալ գեղին յառաջականներուն մէջէն պիտի ընտրուի։

Միւտիրին և խորհրդականաց պաշտօնն ու պարտականութիւնքն են նահանգական իշխանութեան տուած հրամանները գործադրել, գիւղացւոց խընդիրներն ու տեղեկագրերն յիշեալ իշխանութեան հաղորդել, գործուած յանցանաց և եղեռնից խուզարկութիւնն ու նախնական քննութիւնն ընել և արդիւնքը նահանգական իշխանութեան հաղորդել. յանցաւորները բռնել և նահանգական իշխանութեան ղրկել։

Գիւղական իշխանութիւնը քաղաքային դատերու մէջ այն գործերը միայն կրնայ դատել որք բարեհամարար կրնան կարգադրիլ. իսկ ուրիշ ամեն քաղաքային և եկեղեցական դատերը նահանգական իշխանութեան ձեռնհասութեանը կը պատկանին։

Միւտիրն և գիւղին խորհուրդը պարտականութիւն ունին նաև այլ և այլ տուրքերն հաւաքելու և նահանգական սնտուկին յանձնելու։

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ
[illegible]

12 ապրիլ երկուշաբթի իրիկուն	13,30
13 ապրիլ երեքշաբթի առաւօտ	
բացուելու	13,37
ժամ 5 ին	13,25

Կ. Պօլիս 12 ապրիլ

[illegible] Անգղիոյ		2.51
« փոխառութեան »		1.10
Կ. Պոլսոյ Պանքային »		2 30
[illegible] »		2,25
[illegible]		—
Երկաթուղեաց	Ֆր	37 1/4
Փոխ. 1863	»	73
» 1865	» »	75
» 1869	» »	72
» 1872	» »	23
» 1873	» »	70
Թրամուէյ	Օսմ. մը	1,10

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ
12 ԱՊՐԻԼ

Անգլ. լիրա	ղուրուշ	110 20
Նափոլէոն ոսկի	»	88 24
Իմբէրիալ Ռուսի	»	89 10
Ֆլորին	»	51 22
Հինգ Ֆրանք	»	—
Հինտօս	»	106 35
Պիլինճ	»	140

ԱԶԳԱՅԻՆ

Շաբաթ օրը Ամեն. Ս. Պատրիարք հայրը՝ Բաղաքական ժողովոյ ատենապետ վսեմ. Սիմօն պէյի հետ Բարձր. Մեծ—Եպարքոսին գնաց ինչ ինչ խնդրոց համար։

Հինգշաբթի օրը Պուլկարաց Գեր. Էկզարքը մի քանի վարդապետաց և քահանայից հետ Զատկի շնորհաւորութեան եկան Բարձր. Պատրիարք սրբազան հօր և մեծ ու սիրալիր պատուով ընդունուեցան։

Ուրբաթ օրն ալ Յունաց Գեր. Պատրիարքական փոխանորդը Զօլաքեան էֆէնտիի և մի քանի եկեղեցականաց հետ Պատրիարք սրբազան հօր Զատկի շնորհաւորութեան եկան, և յետ տեսակցութեան՝ բաւ ասխօսութեան 'ի Մայր եկեղեցին իջան աղօթելու։

Սոյդ ագբիւրէ իմացանք որ Բարձր. Պատրիարք սրբազան հայրն՝ Երուսաղէմի Ս. Յեկեաց մէջ Յոյն կղերին կողմանէ Հայոց միաբանութեան կամ Հայոց ազգին դէմ կըրուած մեքենայութեանց և ցոյց տըրուած աներութեանց նկատմամբ կարի եռանդուն խօսած և ցուցուցած է, և ըսած է թէ Յոյն միաբանութեան արարքներն անարդարանալի են, հակառակ են Ս. Աւետարանի և Քրիստոնէական եղբայրութեան, մանաւանդ թէ նախատինք մի է Քրիստոնէական Ս. կրօնի։

Իսկ՝ թէ Պատրիարք սրբազան հօր այս ամենապարագրոցի գիտութիւնքն ուշադրութեան առնըուէր Յունաց Ս. Պատրիարքին կողմէն և որի երկու մեծ եկեղեցեաց իրաւունքներն ու շահերն հաստատուն հիման վրայ դրուէր և փոխադարձ Քրիստոնէական ան-

կեղծ եղբայրութեան քարոզներն միայն վայելէինք. ապա թէ ոչ՝ մեք նոցա եկեղեցին երթալով նեղէ՛ և նոքա մեր եկեղեցին գալով չէ՛ որ ողջակիզելով անկեղծութիւն և եղբայրութիւն ցուցնել հնարաւոր չէ։

(Լոյս)

Կը լսենք թէ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր կողմէ Գեր. Խորէն Նար— Պէյ Ս. Արքեպիսկոպոս շաբաթ օրը փոխադարձ շնորհաւորութեան գնացեր է Պուլղարաց Գեր. Էկզարքին։

Իզմիրլեան Արժ. Մատթէոս վարդապետը՝ վեհ. կաթողիկոսէն ստացած անկանոն հրաւէրն անյապաղ կատարելու փութով շաբաթ օրը մեկնեցաւ մայրաքաղաքէս։

Սոյն հրաւէրին նկատմամբ Լրագիր օրաթերթը Նորագրոյ հրատարակած մէկ ուրիշ սուտը կը նշաւակէ հետևեալ տողերով.

«Իզմիրլեան Արժ. Մատթէոս վարդապետին Էջմիածնայ վեհ. կաթողիկոսին կողմանէ կոչուած լինելն Նորագիր իւր անցեալ աւուր թերթովն յիշատակելուն առթիւ, իբրև տեղեկութիւն կը յաւելոյր թէ Նորին Արժանապատուութեանը մինչև ցարդ Հայաստանեայց եկեղեցւոյ մատուցած ծառայութիւնները վարձատրելու նպատակաւ վեհ. կաթողիկոսը զինքը եպիսկոպոսացնելու համար առ ինքն կոչած ըլլայ։

«Վերջէն ստուգեցինք թէ Նորագրոյ իրմէն տուած այդ տեղեկութիւնը բոլորովին սուտ է, վասն զի յիշեալ Արժանապատիւ հայրը Էջմիածին հրաւիրող նամակին մէջ բնաւ ոևէ պատճառ մը չկայ յիշուած։

«Սակայն Տփխիսէն մեզ ուղղեալ նամակ մը, որ երէկ ձեռքերնիս հասաւ, կըսէ թէ վերջին դեկտ. ամսուն մէջ յիշեալ Արժ. վարդապետին կուսակից մէկ քանի երեսփոխաններ, զորս նամակագիրը Ղալաթիոյ խմբակին անդամները կը յորջորջէ, խնդրագիր նամակ մ'ուղղեր են առ վեհ. կաթողիկոսն, յիշեալ վարդապետին եպիսկոպոսանալուն դէմ Պոլսոյ մէջ եղած դժկամակութիւնն յայտնելով աղաչել նմա որ ինքը կոչէ զանի եպիսկոպոսացնելու համար։

«Ըստ այսմ և Նորագրոյ սուտը յայնմ ըլլալ կըթուի, որ Իզմիրլեան Հօր այս հրաւիրման պատճառը փոխանակ իւր պաշտպան երեսփոխանաց նամակին մէջն յիշուած ըլլալը յայտնելու, Էջմիածնէն նոր եկած նամակին մէջը յիշուած ցոյց տալ ուզեր է։»

ԿԱԶՄԱՐԱՆԱԿԱՆ

Լուսոյ այլ և այլ ճառագայթից ազդեցութիւնը [illegible] վրայ.

Ալեքսանդրիոյ (Իտալիա) յիմարանոցին վերատեսուչ Տոքթոր Բոնցա խելագարաց դարմանատուութեան մէջ արեգականային լուսոյն ազդեցութիւնը գործածելու առաջին գաղափարն յղացած և այս մասին խիստ հետաքրքրական փորձերու ձեռնարկած է, որք կատարելապէս յաջողեր են։ Ահաւասիկ այս մասին գաղղիերէն բժշկական լրագրի մը տուած տեղեկութիւնները։

Տոքթոր Բոնցա՝ իւր խորհուրդը գործադրելէ առաջ՝ Հռոմի աստղաբաշխական դիտանոցին վերատեսուչ Հայր Սէքքիի կարծիքն առած էր իմանալ։ Մեծանուն ճիզուիթն իւր պատասխանին մէջ կըսէր թէ՝ խելայեղաց մտաւորական խանգարմանց նկատմամբ մագնիսական այլայլմանց և արեգական գունաւոր մանաւանդ մանիշակագոյն լուսոյն ազդեցութիւնը քննութեան առնելու գաղափարը խիստ մեծ կարևորութիւն կրնայ ունենալ, և կըհրաւիրէր զբաղմանց մէջ բժիշկն որ իւր այդ գաղափարը մշակելու և արդիւնաւոր ընելու աշխատի։ Հայր Սէքքի մանաւորապէս փափաք կը յայտնէր որ արեգական մանիշակագոյն լուսոյն մարդկային կազմութեան վրայ ինչ ազդեցութիւն ընելուն խնդիրը հետազօտէ. իսկ այս լոյսն ստանալու համար, կըսէր, պէտք է արեգական լոյսը լուծել, այնպէս որ բոլոր միւս գոյնէ եղող ճառագայթները բաժնելով միայն մանիշակագոյնները մնան, որք ամենէն աւելի բեկբեկելի են։

«Այս մանիշակագոյն գոյնը, կըսէ Հ. Սէքքի, չեմ գիտեր ինչ մելամաղձոտ և ճնշական բան մ'ունի, որ մարդուս հոգին կը յուզէ, կընկճէ, և անշուշտ սոր համար է որ բանաստեղծք մելամաղձոտութիւնը մանիշակագոյն զգեստներով կը ներկայացնեն։ Թերևս մանիշակագոյն լոյսը խեղճ կատաղի յիմարաց ջղային գրգռումը կարենայ հանդարտեցնել, և թէպէտ ընդհանրապէս սոր յաջողութեանը վրայ չկրնար վստահութիւն ըլլալ, բայց որովհետև խնդիրը կազմաբանական է, ինձ կը թուի թէ անգամ մը փորձելու տեղի կայ։

«Այս բանիս համար, կը յաւելու Հ. Սէքքի, փորձի սենեկին բոլոր ներքին մակերևոյթն ինչպէս նաև պատուհանները միևնոյն գունով գունաւորեալ ըլլալու են, և արեգականային լուսոյ ազդեցութիւնն ալ աւելցնելու համար՝ սենեակն որքան կարելի է շատ պատուհան ունենալու է, այնպէս որ ցերեկուան այլ և այլ ժամերուն ալ արեգական լոյսը ուղղակի կարենայ ներս թափանցել»։

Ասոնցմէ զատ Հ. Սէքքի խորհուրդ կուտար որ Տոքթոր Բոնցա այս փորձին ենթարկելիք յիմարները գիշերներն ալ մի և նոյն գունով սենեակներու մէջ պահելու է, որ չէնքին արևելեան կամ հարաւային կողմը ըլլան։

Այս դիտողութեանց վրայ Տոքթոր Բոնցա բազմաթիւ սենեակներ պատրաստեց, անոնց ամեն մէկը պատուհանց ապակիներովը հանդերձ մասնաւոր գունով մը ներկել տուաւ, և իւր ըրած փորձերն սքանչելի արդիւնք յառաջ բերին։

Տեսակ մը լռին զառանցանաց ենթակայ եղող խելագար մ'երեք ժամ կարմիր սենեկին մէջ մնալէ վերջը զուարթ և ծիծաղադէմ դարձած էր։ Ուրիշ կատաղի յիմար մը, որ բնաւ որ և է սնունդ բերանը դնել չ'էր ուզեր, նոյն սենեկին մէջ մտնելուն երկրորդ օրը արթնցածին պէս կերակուր ուզեց և զարմանալի ախորժանօք ճաշեց։

«Կապոյտ ապակիներով սենեկին մէջ, կըսէ Տոքթոր Բոնցա, մոլեգին կատաղութեամբ յուզեալ և բռնաբարեալ (քամիզօլ տը ֆորս) զգեցած խելագար մը պահեցինք ու ժամ մը չանցած շատ աւելի հանդարտած էր։ Կապոյտ լոյսը բաւական սաստիկ ազդեցութիւն կրնէ տեսական ջիղերուն վրայ. և սոր փորձն առի հետևեալ պարագային մէջ։ Օր մը 'ի ներկայութեան Բաւիոյի համալսարանի ուսուցիչ Տոքթոր Պոնճիովաննիի որ յատկապէս Ալէքսանդրիոյէն եկած էր իմ փորձերս դիտելու համար, Մանֆրէտի անուն բժիշկը կապոյտ սենեակը տարի։ Սոյն բժշկին աչքերը կապած էինք, և որպէս զի բնաւ սենեակը չ'ըկարենայ յիշել, բազմաթիւ պտոյտներ ընել տուինք իրեն հիւանդանոցին կամարակապ սրահներուն մէջ. բայց կապոյտ սենեակը մտնելուն պէս Պ. Մանֆրէտի զգաց հոն ըլլալը. վասն զի տարօրինակ անձկութիւն մը, ճնշումն մը զգացեր էր յինքեան։

«Յիմար մ'ալ մանիշակագոյն ապակիներով սենեակը պահեցինք. հետևեալ օրն յիշեալ հիւանդն աղաչեց զիս որ իւր տունը ղրկեմ զինքը, վասն զի կ'զգար թէ բժշկուած էր։ Իրաւցնէ ալ հիւանդանոցէն ելաւ և այժմ երջանիկ և քաջառողջ է։»

Տոքթօր Բոնցա հետևեալ դիտողութիւնները կընէ նաև լուսոյ ճառագայթից ջերմային զօրութեան վրայ, որք իւր այս մասին ըրած փորձերուն արդիւնքն եղած են։

Մանիշակագոյն ճառագայթները բոլոր միւս ճառագայթից մէջէն ամենէն աւելի սաստիկ ելեքտրաքիմիական շառաւիղներ ունեցողներն են. կարմիր լոյսն ամենէն աւելի ջերմային շառաւիղներ պարունակողն է. իսկ կապոյտ լոյսն ընդհակառակն բոլորովին զուրկ է ջերմային, քիմիական և ելեքտրական շառաւիղներէ. այս գունոյս բարեպատեհ ազդեցութիւնը դժուար է ըմբռնել։ Որ և է գրգռիչ ազդեցութենէ անմասն ըլլալուն պատճառաւ՝ կապոյտ լոյսը կատաղի յիմարաց մոլեգնութիւնը հրաշալի կերպիւ կը հանդարտեցնէ։

«Կատաղի յիմարութեան համար կապոյտ սենեկին ազդեցութիւնը մեծ նկատողութեան արժանի է, կը յաւելու Տոքթօր Բոնցա. ուստի, կըսէ, զգալի բարւոքմանք և շատ անգամ կատարեալ ապաքինութիւնք ալ կրնան յուսացուիլ այն հիւանդաց վրայ՝ որոց վրայ արեգական միւս գոյներն որ և է օգտակար ազդեցութիւն մը չկրնան ընել։»

ԱԶԴ

Իզմիրի Ազգ. Հիւանդանոցի անուամբ անցեալ տարի կատարուելիք վիճակահանութիւնն 'ի սպառ ետ ձգուած ըլլալով, լրագրոյս գրասենեակին միջոցաւ տոմսակ գնողներէն կը խնդրուի որ գնած տոմսակնին մինչև յառաջիկայ ապրիլի վերջը մեզ ղրկեն, որպէս զի իւրեանց դրամներն ետ առնունք և իրենց դարձնենք։

Սոյն պայմանաժամէն ետև ներկայացեալ տոմսակները չպիտի ընդունուին։

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

ԹԵՐԻԽԻ ԷՐՄԷՆԻԷՆ

ՎԷ

ԿԻՒԼԻՍԹԱՆԸ ՇԱՐԳԻՅԷ

ՄԻՒԷԼԼԻՖԻ

Տէվլէթ Յ. Տէվլէթեան

Թուրքերէն լեզուով ընդարձակ ազգային պատմութիւն մը, որ տետր առ տետր հրատարակիլ սկսած է, և տպագրական ծախուց դիւրութեան համար բաժանորդագրութիւն մը բացուած է մէկ մէկ Օսմանեան լիրայի։

Բաժանորդագրութեան տեղն է Կ. Պոլիս Սպարապետի գրան փողոցը թիւ 28 Վարդանեանին խանութը, և Եէնի ճամի փողոցը թիւ 8. Ս. Գ. և Եազմաճեանի գրատունը և ուրիշ հայ գրավաճառաց խանութներն, ուր բաժանորդագրութենէ զատ տետր առ տետր ալ պիտի վաճառուին։

ՀՐԱՒԻՐԱԿ

ԱՐԱՐԱՏԵԱՆ

Եղերերգ

ԽՐԻՄԵԱՆ ՀԱՅՐԻԿ

Խրիմեանի անունն Հայ գրականութեան մէջ առաջին անգամ փայլեցնող հայրենասիրական այս ընտիր քերթուածն երկրորդ անգամ 'ի լոյս կուգայ կարևոր յաւելուածովք և փոփոխութեամբք, շնորհիւ առատաձեռն օգնութեան Մեծապատիւ Յակոբ Էֆէնտիի Նորատունկեան։

Կը գտնուի Ս. Գ. և Եազմաճեան գրատունը՝ Եէնի ճամի փողոց Զինկիրլէր ճատտէսի թիւ 8, և ուրիշ գրավաճառաց քով. գին 2 ֆրանք։

ՍԱՆԴՈՒԽՏ

ԴՇԽՈՅԻ ԵՒ ԿՈՅՍԻ

ՊԱՏՐԱԳ

ԳՐԵԱՑ

Ծերունի Գաբրիէլ Պատկանեան

Պատկառելի հեղինակին բանաստեղծական տաղանդն, հայրենասէր ոգին և ճարտար գրիչն արդէն ծանօթ ըլլալով հայ բանասիրաց, աւելորդ կը համարինք մեր կողմէ գովեստ կարդալ ներկայ աշխատասիրութեան վրայ։

Կը գտնուի Ս. Գ. և Եազմաճեան գրատունը՝ Եէնի-ճամի փողոց Զինկիրլէր ճատտէսի թիւ 8։ Գին 10 ղրշ։

ՊԱՏԿԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ

Մեր հայրենի փառաց և մեծութեան աւերակներն ու նշխարները կենդանի կերպիւ նկարագրող այս գեղեցիկ պատկերը, որ հայկական դահլիճներու վայելչապարմար զարդ մ'է, վերստին տպուեցաւ աւելի կատարեալ ձևով, և չորս տեսակի վերածուած։

Ա. ին	գինն	է 10	ֆրանք
Բ. »	»	» 7	»
Գ. »	»	» 6	»
Դ. »	»	» 5	»

Կը գտնուի Արամեան Տպարանը Կ. Պոլիս Յակոբեան խան։

ՓԱՐԻԶ ՑԱՄԵՐԻԿԱ

ՀԵՂԻՆԱԿ

ԲԺԻՇԿ ԸՐՆԷ ԼԸՖԷՊՐԸ

Ժամանակակից հրատարակութեանց մէջ գրեթէ եզական յաջողութիւն մը գտնող այս գործը՝ որ քիչ ատենի մէջ միլիոններով սպառած է Եւրոպայի մէջ, հայերէնի թարգմանուելով 'ի լոյս ընծայեցաւ Ցէտէեան տպարանէն։

Կը գտնուի Ս. Գ. և Եազմաճեան գրատունը Եէնի-ճամի փողոց թիւ 8, և այլ գրավաճառաց քով. գին 2 ֆրանք։

Երկրորդ և վերջին հատորն ամսոյս 23 ին պատրաստ պիտի ըլլայ։

ԻԼԱՆ

Հէր քիմին եէտինտէ 91 սէնէսի Շուպաթըն նիհայէթինէ քատար թայինաթը լահմիյէ փուսուլասը վարիտէ, 92 սէնէսի Մայիս նիհայէթինէ տէկին այնէն վէ եախօտ պէտէլէն ախզ իթմէլէրի իլան օլունուր։

13 Մարտ 1876

Պապը Սէրասքէրի

ԻԼԱՆ

Շիրքէթի Խայրիյէնին Հասքէօյտէ քէյին տէզկեահէ մահալլինտէ մէվճուտ օլուպ լուզումի օլմայան տէմիր խուրտալէրինին պիլ միւզայէտէ ֆիւրուխթ օլունաճաղի ճիհէթիլէ, մուպայաանէ թալիպ օլանլէր Շիրքէթի մէզքուրէ Խազինէսինէ կէլմէլէրի, վէ խուրտէլէրի կէօրմէք իսթէյէնլէր մահալլի մէզքուրէ կիտմէ մուայենէ էյլէմէլէրի Շիրքէթի Խայրիյէ Թարաֆընտան իլան օլունուր։

Կէչէն տօքսան պիր սէնէսի չէհ-

Իրի աղօսթօսլնաս խուսկուտար վարօրլէրինին ալիրնաէ ունատուլուպ խասրէխանէ յէ կէլմուրիլմիշ օլան ուֆաք ալիր ճիւղտան տէրուննինաէ չէնա ատէտ լիստյի Օսմանինին սանհիպի հէնուզ զուհուր իթմէտիկլինտէն, հէր քիմին իսէ կէլուպ տիլմալէրինի իչուն Շիրքէթի Խայրիյէ Թարաֆընտան իլան օլունուր։

Շիրքէթի Խայրիէ վափօրլէրինին իշպու չէհրի նիսան զայէսինէ քատար չիմտիքի իլաննամէ մուճիպինճէ հարէքէթ խաճէտէրլէրի իլան օլունուր։

12 ապրիլ 1876.

ՏԻՔԹՕՐ ԱՅԵՐԻՆ

ՉԵՐՐԻ ԲԷՔԹՕՐԱԼԸ

Զմեռուան սաստիկ եղանակիս ՀԱՐԲՈՒԽԻ և ՀԱԶ ցաւերուն համար խիստ ՕԳՏԱԿԱՐ ԴԵՂՆ Է և շատ տարւոյ փորձով հաստատուած է, որ կը ծախուի ՄԻՆԱՍԵԱՆ և ԸՆԿԵՐԱՑ Ամերիկեան մաղազան Ղալաթիա։

ԱՌ ԱՐԵԳԱԿՆ

ՄԵԾ ՏՈՒՆ ԴԵՂԱԳՈՐԾՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԴԵՂՕՐԵԻՑ

Վ. ԾԱՆՆԻ

Կ. Պօլիս Կամարըլթի հրապարակը Թիւ 1—2

ԵՒ

Բէրա Մեծ Փողոց Թիւ 77.

Եւրոպիոյ առաջին գործարաններէն յատուկ յարաբերութեամբ կապուած, եւ իւր դեղորէից ընտրութեամբն եւ գնոց չափաւորութեամբ հռչակուած։

Միակ մթերանոց անուանի Հ. Նէսթլէ քիմիագէտին չինած Ֆարին լաքթէէն, որ փոքրիկ տղայոց, տկար կազմ ունեցողաց եւ հիւանդութենէ ազատողներուն միակ անդրադարձ սնունդն է համայն Եւրոպիոյ մէջ ընդունուած եւ ամեն գլխաւոր բժշկաց հաւանութիւնն ստացած։

Հոն կը գտնուի նաեւ.

Բոմֆի (Մառախի խմորեալ կաթ) որ մեծ համբաւ ունի Եւրոպիոյ մէջ եւ շատ կը փնտռուի։

Սէնթ-Լուի մէ Բէնէն, զուտ եւ մաքուր, Բէլժիէ, Տիւպօսք, Ժօզէֆ եւ Էմիլ Լէչէ ճարտար քիմիագէտներէն պատրաստուած։

Ձկան եղ, զուտ, Քրիսթիանիայի Բէթէր Մէօլլէրի գործարանէն եկած։

Իպէքաք (Հինտիպա) խահուէ, Լուսամփոփարիի Հ. Ֆրանք գործարանէն եկած ատամնաքիս, ուժ տուող եւ ախորժակ բացող, որ հասարակ խահուէի հետ խառնելով գինը մեծապէս կիջեցնէ՝ առանց համն ու հոտը փոխելու։

Արտաքոյ կարգի առատ ամեն ժամու մէջ.

Ֆէրանէ ջուր, մագերու անվրիպելի ներկ։

Պ. Վ. Ծաննի տունը դեղերը գուրս գրկելու եւ գաւառէն բերել տալու յանձնարարութիւններ ալ կընդունի։

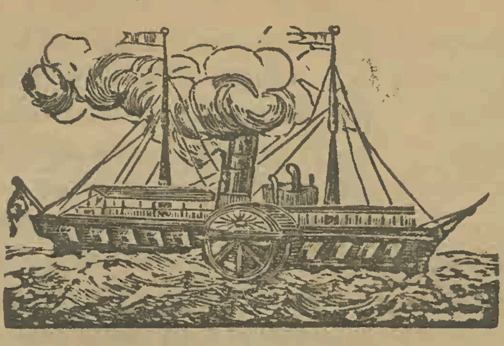

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷԻ

ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐՈՒՆ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

1876 ԱՊՐԻԼ 1 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

ՄԻՆՉԵՒ ԱՊՐԻԼ 30

ԲՈՍՓՈՐԷՆ ԻՋՆՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐԸ

Ժամ Վայրկ. — Եւրոպական եզերք

12 20 Եէնիմահալլէէն Մէզարպուռնու Պէօյիւքտէրէ Թարապիա Եէնիքէօյ Սթէնիա Գուրուչեշմէ Ռումելի Հիսար Պէպէք։

1 18 Ռ. եւ Ա. Գավագէն Մէզարպուռնու Պէօյիւքտէրէ Թարապիա Եէնիքէօյ Էմիրկեան Ռ. Հիսար Պէպէք։

2 19 Եէնիմահալլէէն Պէօյիւքտէրէ Թարապիա Պէյքօզ Եէնիքէօյ Էմիրկեան Ռ. Հիսար Վանիքէօյ Չէնկէլ Պէյլէրպէյի Գուզկունճուգ բացի ուրբաթէ։

3 30 32 Եէնիմահալլէէն Մէզար Պէօյիւք Թարապիա Եէնիքէօյ Սթէնիա Էմիրկեան Ռ. Հիսար Պէպէք Արնաւ. Օրթաք. Պէշիկթաշ (Ուրբաթ օրերը ժամը 3 ին)։

4 30 20 Եէնիմահ. Պէօյիւքտէրէ Թարապ. Եէնիք. Սթէն. Էմիրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք, Արնաւ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիկթաշ։

6 30 2 Եէնիմահալլէէն Պէօյիւքտ. Թարապ. Պէյքօզ. Եէնիք. Էմիրկեան, Քանլըճա, Ռ. Ա. Հիսար Գանտիլլի Արնաւուտք. Չէնկ. Պէյլէրպէյի Օրթաքէօյ Գուզկունճուգ Պէշիկթաշ Իսկիւտար։

8 45 19 Եէնիմահալլէէն, Մէզարպուռնու Պէօյիւքտէրէ Թարապ. Պէյքօզ Եէնիք. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնաւ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիկթաշ։

10 22 Մէզարպ. Պէօյիւք. Թարապ. Եէնիք. Էմիրկ. Ռ. Հիսար Արնաւ. Օրթաք. Պէշիկթաշ։

Արեւելեան եզերք

12 1 Արնաւուտք. Գուրուչ. Օրթաքէօյ. Պէշիկթաշ։

12 30 3 Արնաւ. Գուր. Օրթաքէօյ Պէշիկ. Գապաթաշ։

1 5 22 Պէպէք Արնաւ. Գուրուչ. Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ։

1 45 1 Արնաւ. Գուր. Օրթ. Պէշիկ. Գապաթաշ։

2 20 3 Պէպէք Արնաւ. Գուրուչ. Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ։

3 22 Արն. Գուր. Օրթաք. Պէշիկթաշ Գապաթաշ։

3 45 1 Արնաւուտքէօյ Գուր. Օրթաքէօյ. Պէշիկթաշ Գապաթաշ։

10 50 1 Արնաւուտքէօյէն ուղղակի կամուրջ։

Ասիական եզերք

12 21 Պէյքօզ, Պաշ, Քանլըճա, Ա. Հիսար, Գանտ. Վանիքէօյ Չէնկէլքէօյ Պէյլէր, Գուզկունճ։

12 2 Վանիքէօյէն Չէնկէլ, Պէյլէրպ, Գուզկունճ, Գապաթաշ։

1 17 Պէօյիւքտէրէ, Քիրէճպ. Թարապ. Պէյքօզ, Պաշաբաղ։

Գանտ. Ա. Հիսար Վանիքէօյ Չէնկէլքէօյ Պէյլէրպ. Գուզկունճուգ։

4 21 Պէյքօզ Պաշաբ. Գանտ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլէրպէյի Գուզկ.

9 3 Պէյքօզ Պաշաբ. Գանտ. Ա. Հիսար. Գանտ. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Իսկիւտար։ (Ուրբաթ օրերը Չուպուքլու)։

10 33 Վանիքէօյ Չէնկէլք.

ԿԱՄՈՒՐՋԷՆ ԵԼՆՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐԸ

Եւրոպական եզերք

1 15 2 Գապաթաշ, Իսկիւտար Պէշիկթաշ, Գուզկունճուգ Օրթաքէօյ Պէյլէրպէյի Չէնկ. Արնաւ. Գանտիլլի Ա. Հիսար Ռ. Հիսար, Քանլըճա, Էմիրկեան Եէնիք. Պէյքօզ Թարապիա Պէօյիւքտ Եէնիմահ։

2 45 20 Պէշիկթաշ Օրթաք. Գուր. Արնաւ. Պէպէք Ռ. Հիսար, Պօյաճ Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւքտ Եէնիմահ։

5 19 Պէշիկթաշ Օրթաք. Արնաւ. Պէպէք Ռ. Հիսար Էմիրկ Եէնիք. Պէյքօզ, Թար. Պէօյիւք. Մէզ. Եէնիմահ։

6 15 3 Իսկիւտար, Պէշիկթաշ Գուզկունճուգ Օրթաք. Պէյլէր. Չէնկ. Արնաւ. Գանտ. Ռ. Հիսար, Էմիրկ. Եէնիք. Պէյքօզ։

8 22 Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Արնաւուտքէօյ Ռ. Հիսար Էմիրկեան Եէնիք. Թարապիա Պէօյիւք. Մէզար։

9 30 20 Գուզկ. Պէյլ. Չէնկէլ. Վանիք. Ռ. Հիսար. Պօյաճ. Սթէն. Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւք. Մէզար. Ռ. եւ Ա. Գավագ (բացի ուրբաթէ)։

10 30 18 Պէշիկթաշ Պէպէք, Ռ. Հիսար, Էմիրկեան Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւք. Մէզարպ. Եէնիմահ. (Ուրբաթ օրերը ժամը 10 1/4 ին Գավագները հանդիպելով)

10 45 32 Օրթաք. Արնաւ. Պէպէք Ռ. Հիսար Էմիրկեան Սթէն. Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւքտ. Մէզարպ. Եէնիմահ։

11 15 19 Պէպէք Ռ. Հիսար Պօյաճ Եէնիքէօյ Թարապ. Պէօյիւքտ. Եէնիմահ։

Արնաւուտ գիւղ

1 1 Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ, Արնաւուտքէօյ.

1 45 3 Ուղղակի Արնաւուտքէօյ։

2 15 22 Ուղղակի Արնաւուտքէօյ։

3 1 Պէշիքթաշ Պէյլէր Արնաւուտքէօյ։

9 15 32 Պէշիկ. Օրթաք. Գուրուչ. Արնաւ. Վանիք.

10 1 Գապաթաշ Պէշիկթաշ, Օրթաքէօյ, Գուրուչեշմէ Արնաւ։

11 5 3 Գապաթաշ Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ, Գուրուչ. Արնաւ.

11 35 1 Պէշիքթաշ Օրթաքէօյ Գուրուչ Արնաւուտքէօյ.

12 2 Պէշիք. Օրթաքէօյ Գուրուչեշմէ, Արնաւուտքէօյ.

Ասիական եզերք

2 15 21 Իսկիւտար Գուզկունճուգ. Պէյլէրպէյի Չէնկէլ Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանտ. Պաշաբ. Պէյքօզ. (Ուրբաթ օրերը ժամը 2 1/2 ին, Չուպուքլու)։

10 15 17 Գուզկ. Պէյլէրպէյի Չէնկ. Վանիք. Ա. Հիսար Գանտ. Պաշաբաղճէ Պէյքօզ Քիրէճպ. Պէօյիւքտէրէ։ (Ուրբաթ օրերը ժամը 10 ին)

11 5 21 Գուզկ. Պէյլէրպէյի Չէնկէլք. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Քանլըճա, Պաշաբաղճէ, Պէյքօզ.

11 45 22 Գապաթ. Գուզկ. Պէյլէրպէյ, Չէնկէլ Վանի. (Պէպէքէ պահէն իսկէլէսին պիտի կենայ)

Այս լրագիրը շաբաթը երեք անգամ կը հրատարակուի, երկուշաբթի, հինգշաբթի եւ շաբաթ օրերը։ Բաժանորդագրութեան տեղերն են Ղալաթիա Սանտըքճըլար ճատտէսի թիւ 198, Նորօ խան Մասիսի խմբագրատունը։

Իսկ գաւառաց մէջ հետեւեալ հոգաբարձուաց անձնակները։

ԻԶՄԻՐ. Սողոմոն աղա Տէտէեան.

ՆԻԿՈՄԻԴԻԱ. Խաչիկ էֆ. Եսայեան.

ՊՐՈՒՍԱ. Սահակ աղա Թանկէրեան.

ԹԷՔԻՐՏԱՂ. Յովակիմ աղա Ոսկանդարեան.

ՏՐԱՊԻԶՈՆ. Խաչատուր աղա Էմմանուէլեան

ԿԱՐԻՆ. Կարապետ վարժապետ Ձաքարեան.

ՎԱՆ. Կարապետ աղա Նաթանեան.

ՄՈՒՇ Մկրտիչ աղա Փօթիկեան

ԽԱՐԲԵՐԴ. Մ. աղա Խաչիկեան

ՓՈՔՐ ԱՍԻԱ Գէրհատ աղա Ա Գէրհատեան

ԵՐԶՆԿԱՅ. Թադէոս աղա Բաղդասարեան։

ՍԻՎՐԻՀԻՍԱՐ. Արժ. Տ. Ռուբէն.

Միւս քաղաքներէ ստորագրել ուզողներն այս տեղերէն մէկուն հետ կրնան թղթակցիլ

ԽՄԲԱԳԻՐ—ՏՆՕՐԷՆ

Կ. Ս. ԻՒԹԻՒՃԵԱՆ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՄԱՍԻՍ ԼՐԱԳՐՈՅ

ԴԱԼԱԹԻԱ ՆՕՐՕ ԽԱՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԻՒՆ

NORTH BRITISH AND MERCANTILE INSURANC COMPANY		NORTHERN ASSURANCE COMPANY	
ՆՈՐԹ Հ ՊՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԷՐՔԸՆԹԱՅԼ		ՆՈՐԹՀԸՐՆ	
Լոնտրայի և Լիվրպուլի ապահովութեան ընկերութիւն	Անգ. Լր.	Լոնտրայի և Լիվրբուլի ապահովութեան ընկերութիւն	Անգ. Լր.
Բաժանորդագրեալ դրամագլուխ	2,000000	Բաժանորդագրեալ դրամագլուխ	3,000000
Վճարեալ դրամագլուխ	250,000	Վճարեալ դրամագլուխ	150,000
Պահեստի դրամ հրդեհի ճիւղին գոյացեալ	827,238—1,077238	Պահեստի դրամ հրդեհի ճիւղին գոյացեալ	315,000—465,000
1872ին հրդեհի զուտ հասոյթը	803,746	Զուտ հասոյթ 1872ի	313,364

Ստորագրեալք իրենց բարեկամաց յանձնարարելով և այս քաղաքիս ընդհանուր հասարակութեան կը ծանուցանեն որ իրենք վերոյիշեալ երկու ընկերութեանց միացեալ գործակատար ընտրուած ըլլալով, այնպիսի գրութեան մը մէջ կը գտնուին, որով հրդեհի դէմ ապահովութեան մեծ դիւրութիւններ կը մատուցանեն։

Ապահովութեանց կարգադրութիւնները կը բաղկանան երկու ընկերութեանց մէջ համեմատական բաժանմամբ մը, և այսպէս ապահովութեան և դիւրութեան ունեցած՝ ընկերութիւնը ալ կրնայ աւելի մեծագումար ապահովութիւն բաներու ինքզինք ներկայացունել։

Գրեթէ ամեն կարգի վտանգաւոր ապահովութիւնք կրնան ընդունիլ ինչպէս Բերայի Ղալաթիոյ և Պոլսոյ մէջ, նոյնպէս մօտակայ քաղաքները գիւղերը և գաւառները։

Գիներուն և աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար պէտք է դիմել Միացեալ ընկերութեանցս գրասենեակը Ղալաթիոյ Բէրչէմպէ բազարի մօտ Կլավանի խան թիւ 5։

Լէօպօլտ գործակատար

Վ. Ռ. ՍԻԻԱՆ